Teodora COMAN

Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu, Facultatea de Litere şi Arte
"Lucian Blaga" University of Sibiu, Faculty of Letters and Arts

Anca Mizumschi, *Anca lui Noe*
Poezia fractală

Anca Mizumschi, "Noah's Anca". Fractal poetry

Anca Mizumschi conceives poetry as an attempt of reshaping the primary pattern of the language. Therefore, she turns to the main biblical facts and characters and somehow connects them to the present. Despite the eclectism of the poems, she manages to reduce the distance between the sacre dimension of the Bible and the nowadays profane appearance within the space of the text itself. Different values and symbols are jointed together in a synthetic poetic paradigm by a sort of inlaid complex technique, something between puzzle, mosaic and stained-glass window. That explains the similarities found in the most unexpected circumstances: the poetess has the scarred skin of the saints, she shares the same loneliness with God, the great divine messages can be sent through the latest technology. Anca Mizumschi also discovers the inward feminine condition of literature, for language was initially pregnant with its meaningfulness. Owing to this organic perspective, any word is a linguistic womb or arch, a cosmological cell that concentrates the complexity of the world and thus proves the ontological function of poetry.

Keywords: fractal vision, the ontological function of language, biblical references, the feminine condition of poetry, inlaid pattern, eclectic biography, interchange between sacre and profane, presentification

Institution's address: B-dul Victoriei, nr. 5-7, Sibiu, România, tel.: +40-229-21.55.56, fax: +40-269-21-27-07, e-mail: *litere@ulbsibiu.ro*, web: http://litere.ulbsibiu.ro

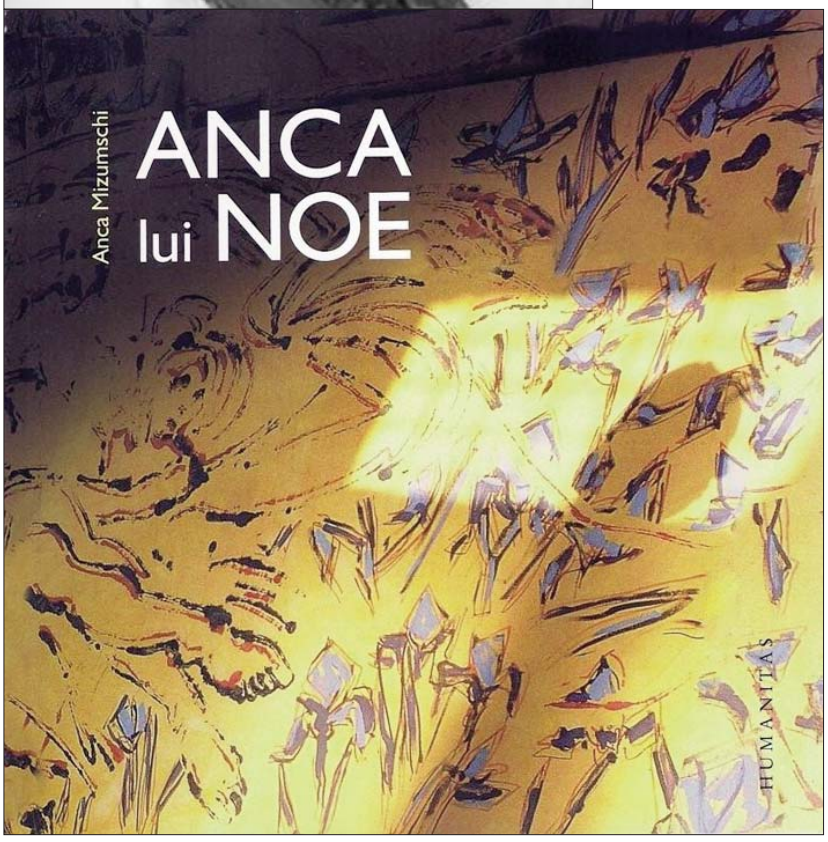
Personal e-mail: *tedicoman@yahoo.com*

Unul dintre numele propuse pentru premiile revistei *Observator cultural* la secţiunea poezie pe anul 2009 este **Anca Mizumschi** cu volumul *Anca lui Noe* (Humanitas, 2009). De la început trebuie spus că grafica este inedită deoarece poemele alternează cu benzi grafice realizate de Vasile Mureşan-Murivale, precum şi cu "interstiţiile critice" ale lui Iulian Costache.

În general, majoritatea acestora din urmă punctează întoarcerea la logosul originar, la vocaţia ontologică a limbajului. Într-adevăr, raportarea scrierii la Scriptură ca prototip paradigmatic este constantă pe parcursul întregului volum. Alături de Noe îl găsim pe Dumnezeu în ipostaze mult prea omeneşti, pe sfinţii părinţi, pe cei trei magi, cu toţii asociaţi marilor teme existenţiale precum viaţa, moartea, poezia care "atenţie: se ia" sau acoperă trupul poetei ca linţoliul sfânt, imprimat cu desenul floral al oaselor şi cu urmele organice imposibil de falsificat ale poemelor. Poezia însăşi este o arcă la puterea a doua, o imago mundi, deci are o funcţie cosmologică tocmai prin capacitatea ei de integrare a cuvintelor într-un ansamblu discursiv coerent, după o tehnică specială, mixtă, ceva între puzzle-ul laic, mozaicul decorativ şi vitraliul mistic. Departe de a se extinde pletoric, cuvintele sunt aşternute pentru a se putea resorbi şi închega în plasma primară. Spre deosebire de Noe cel biblic, eul poetic este mai mult decât un colecţionar sau administrator de mostre biotice[1] în vederea regenerării universului: el are virtuţi de cosmocrat, care instaurează ordinea prin actul privilegiat al scrierii. Alienarea devine, prin compresie, o benefică alinare, o modalitate de umplere a unei rubrici încă goale, nesemantizate: "până la urmă dacă textul a murit/ e mai mult o problemă de spaţiu/ locativ, pentru că nu ştiu unde mă voi duce/ şi ce adresă am să spun tuturor/ înainte de moarte" (Spaţiu locativ)

În loc de o biografie în sensul autenticist al cuvântului, ni se propune mai degrabă varianta eclectică a propriei hagiografii, în care se consemnează episoadele schismatice ale limbajului (separarea Apei de Pământ, de pildă), ale singurătăţii eului, ale fugii de sine, ale (re)negării şi, bineînţeles, ale relaţiei controversate atât cu lumea, cât mai cu seamă cu divinitatea care preced, de obicei, marile viziuni. În această formă apocrifă de martiraj, eul poetic se

ipostaziază ca pro-scrisă, ca aurol-ancă sau leproasă, ca variantă feminină a fiului risipitor, într-un permanentă dedublare: "trăiesc în pielea mea ca un travestit/ în pielea altcuiva şi urc scările/ ţinându-mă de mână cu anca mizumschi/ o necunoscută pe care o agăţ în fiecare seară/ într-un bar. (O necunoscută într-un bar).

Tot acest joc al identităţilor confirmă o formă de mepriză poetică, de răstălmăcire sau "rea-interpretare" a surselor[2], numit de Harold Bloom clinamen[3], dar fără a se cădea, totuşi, în manierismul unui livresc pre(ten)ţios sau ermetic. Eul poetic alege doar acele figuri în care se recunoaşte ca alteritate, dând impresia unei erezii asumate[4]. De pildă, pielea sa este cea a sfântului Sebastian, ba chiar asistăm la asumarea unei familiarităţi aproape erotice cu un Dumnezeu cu care se împarte în mod egal ziua de duminică (Femeia lui Dumnezeu, Duminică e ziua mea). Transmutarea autobiograficului profan în sacru, vizibil în primul rând în jocul de cuvinte (prenumele se reîntoarce la formula solemnă, incantatorie *Pre numele meu,* în timp ce anumite secvenţe biblice sunt rescrise a rebours*: Iubesc, Doamne, ajută neiubirii mele)* şi în confesiunea frustă, fără echivoc ("îmi port viaţa ca pe o rasă de călugăr") alternează şi cu procesul invers, al aducerii elementelor biblice în cotidianul tehnologic al sms-urilor, al ziarelor (Isus citeşte ziarul), al reclamelor pe panouri gigant sau plasme. Imaginea proiectată la scară mare, în spaţiul public urban, induce tentaţia autofetişizării, a fascinaţiei faţă de propria teleprezenţă ca variantă mediatică a "chipului cioplit": "o poză cu corpul meu gol legat între două coperţi/ apare pe ziduri, pe plasme,/ în fiecare ofertă gsm care anunţă/ 200 de minute gratuite/ pe care poţi să le împarţi / cu prietenii tăi."(Aurolanca)

Toată această relativizare temporală prin tehnica potrivirii pieselor în spaţiul textului permite prezentificarea, negarea distanţei dintre cele două dimensiuni, cu atât mai mult cu cât poezia devine "un scris pe jos" tocmai pentru ca ele, cuvintele, să dobândească o concretețe cvasifizică. Astfel, vinul, sângele Mântuitorului, este substituit cu cerneala, catedrala cu tipografia, iar pâinea se împarte după gramajul dozei de drog. Apoi, în locul fardului care se duce repede de pe piele se preferă poezia care se inscripţionează organic în monograme sau în tatuaje care nu mai ies la spălat. De asemenea, se imaginează o faimă a singurătăţii, cu autografe şi turnee ca variante moderne ale pelerinajului sau apostolatului, autolansări, graffiti cu numele poetei scris peste tot, imaginea de exilată sau de "contrabandistă a propriei poezii" ("mă legitimez, explic de ce/ am fugit de acasă şi umblu pe străzi/

dormind pe cartoane, împreună cu toate silabele/ din cea mai nouă ofertă de poezie/ la purtător"), precum şi rezonanţa profetică a propriilor versuri, care ar trebui să aibă forţa unei fiecare poezie e un clopoţel/ care anunţă/că trec"(Leproasa). Isus apare în ipostaza unui V.I.P care constată, citind ziarul, că mesajul i-a fost deformat. Până şi creştinismul însuşi este, în esenţă, o formă de propagandă, cu accente vădit consumeriste dacă ne gândim la pâinea şi peştii multiplicaţi în proporţii industriale, exemplu tipic de probare a calităţii prin cantitate.

Departe de a fi un "biografism ulcerant", aşa cum se poate citi într-unul dintre interstiţiile critice ale volumului, eu cred că este vorba mai degrabă de unul fractal. De aici şi imaginea recurentă a cioburilor, a aşchiilor rămase din Logos, care pot fi unite indiferent de forma lor neregulată. Un fel de pointilism verbal, în care imaginea eului feminin, în mare măsură complăcut în ipostaza narcisistă a celui neînţeles, se profilează defragmentat („oamenii din viaţa mea smulg/ bucăţi mari şi nu se mai întorc/ să le pună la loc"- Frunze în mişcare), dar nu neapărat din cauza unor trăiri conflictuale majore sau a unei crize interioare, cât mai degrabă dintr-o eroare de percepţie, din cauza privirii oarbe a celor care nu recunosc esenţa profund poematică a lumii, instituită biblic prin însuşi enunţul de inaugurare a Creaţiei (La început a fost Cuvântul). În viziunea autoarei, Poezia încă mai are - sau trebuie să aibă - forţa convergentă care poate uni "bucăţile din anca" abuzate prin desemantizare sau suprasemantizare: "(...) o să transform fiecare fragment/ din mine într-o poveste demnă/ de povestit tuturor"[5]. Bineînţeles că "alipirea" înseamnă şi încorporarea inevitabilă a fisurilor, dar dacă fiecare poem pare o variantă a unui cub Rubik cu faţete pestriţe din cauza culorilor amestecate, poezia poate spera la refacerea monocromiei iniţiale.

"Anca lui Noe" dezvăluie încă un aspect important, foarte bine valorificat în volum: asumarea condiţiei profund feminine a literaturii, care concepe şi începe, în miezul limbajului, prin aceeaşi expansiune generoasă. Pântecul şi arca au aceleaşi proprietăţi generos-convexe, încăpătoare pentru complexitatea existenţei. Aşadar, poeta valorifică, în tema creaţiei poetice, o perspectivă tipic feminină asupra lumii, integratoare, cea mai potrivită pentru refacerea fazei gestante a limbajului încă nedesprins de materie, aşa cum se poate citi din poemul care dă şi titlul volumului: "mi-e poftă să scriu, ca şi cum / sunt gravidă cu scrisul, de parcă scrisul e un copil / care dă din picioare în mine şi bombează toate lucrurile / din interior spre exterior, bombează străzile din cartierul meu / care s-au îmbrăcat în piele / frumos mirositoare şi moale, transformându-se în nişte canapele fierbinţi / bombează staţiile care nu mai încap pe trotuare şi devin transparente / de atâta dilatare, ca nişte continente subţiri pe o hartă / care a rămas prea largă, astfel încât acum / în loc de număr pe autobuzele care se opresc în dreptul meu scrie / *hic sunt leones*, bombează blocul meu cu ferestre cu tot / unde vecinii mei coboară scara /ca pe nişte tobogane de la aqua parc / plecând într-o călătorie pe apă la birou /bombează camera mea de copil unde mama şi tata sunt deja gravizi, / dar nu cu mine, cu scrisul meu şi totul se transformă / într-un uriaş pântec bombat /pe care Dumnezeu îl lansează la apă, ţinând în mâna dreaptă /o sticlă de şampanie deja spartă / aşteptând nemişcat ca lumea invitată la botez /să calce cu grijă pe cioburi."

Note:

1. Andrei Oişteanu, *Ordine şi haos. Mit şi magie în cultura tradiţională românească*, p. 78: "[arca] este un ou biogonic care are menirea de a regenera macrocosmosul (...), un depozit de date genetice, o biotecă, un receptacul ermetic care conţine şi conservă germenii lumii."
2. "Un poem e o comunicare intenţionat distorsionată, întoarsă pe dos. E o rea-traducere a precursorilor săi."- Harold Bloom, *Anxietatea influenţei*, p. 117.
3. Clinamenul este o abatere, deci o formă paradoxală a revizionismului poetic, prin care "poetul nou însuşi determină legea particulară a precursorului." (idem, p.89)
4. "Strămoaşa revizionismului e erezia, dar erezia voia să schimbe doctrina dată prin modificarea echilibrelor mai degrabă decât printr-o corecţie creatoare, semnul specific al revizionismului modern." (ibidem, p. 75)
5. În amplul său studiu *Aisbergul poeziei moderne*, Gheorghe Crăciun abordează şi această nostalgie a limbajului adamic, chiar dacă majoritatea poeţilor actuali o pun sub semnul pastişei, al ironiei: "Ştim că ideea limbajului originar e o utopie. Dar poezia - doar o parte a ei, nu trebuie să uităm acest adevăr - îşi asumă această utopie. Utopia unui limbaj nearbitrar, în care sunetul să nu mai fie rupt de sens, în care rostirea poetică să fie un cântec vorbit, inteligibil şi ininteligibil în acelaşi timp, din care se naşte Lumea."(p. 28)

Bibliography:

Anca Mizumschi, *Anca lui Noe / Noah's Anca*, Bucureşti, Humanitas, 2009

Harold Bloom, *Anxietatea influenţei. O teorie a poeziei / The anxiety of influence. A theory of poetry*, Piteşti, Paralela 45, 2008, transl. and notes by Rareş Moldovan

Andrei Oişteanu, *Ordine şi haos. Mit şi magie în cultura tradiţională românească / Order and chaos. Myth and magic in Romanian traditional culture*, Iaşi, Polirom, 2005

Gheorghe Crăciun, *Aisbergul poeziei moderne / The iceberg of modern poetry*, Piteşti, Paralela 45, 2009